FELSEFE Sınıf-10

KONU BİLGİNİN DEĞERİ VE GÜVENİLİRLİĞİ

Bilgi, öznenin amaçlı yönelimi sonucunda, özneyle nesne arasında kurulan ilişkinin zihinsel ürünüdür. Bilgi, öğrenilen şey ya da bir şeyin ayırdına ve bilincine varma anlamına da gelmektedir.

Bilgi felsefesinin konusunu daha iyi anlamak için onun ana problemlerine bakmak gerekir.

Bu problemlerin bazıları şunlardır:

"Doğru bilgi mümkün müdür?"

"Bilginin kaynağı nedir?"

"Bilginin sınırları ve doğru bilginin ölçütleri nelerdir?"

"Bilginin değeri ve güvenilirliği nedir?"

BİLGİNİN DEĞERİ

Bilgi, başka bir kaynağa ihtiyaç duyulmaksızın kendi başına bir değerdir. Bilgi ve araştırma ahlaki eylemlerin de temelini oluştur,ayrıca bilgi edinme bir insan hakkıdır.

İnsan, doğru bilgiyi edinmeden doğru hüküm de veremez. Dolayısıyla yanlışa sürüklenebilir. Bu nedenle iyi eylemin temelinde doğru bilgi yer alır.

Bilginin üç farklı değeri vardır;

Birincisi, bilginin pratik değeridir. Bilgi yaşamı olanaklı kılar. Geçmişten bu yana ortaya konulan tüm bilgiler, insan türünü tehlikelerden koruma, yaşam süresini artırma ve yaşamı niteliksel olarak iyileştirme amaçlarına hizmet etmektedir.

İkincisi, bilginin entelektüel değeridir. Bilgi, insanın bilme isteğini, merakını tatmin eder, insana evreni anlama olanağı sağlar.

İnsanlar bilgiye araçsal değerinin ve yararının ötesinde sadece düşünsel olarak 'kendisi için istenecek' felsefi merak yüzünden de ilgi duyar.

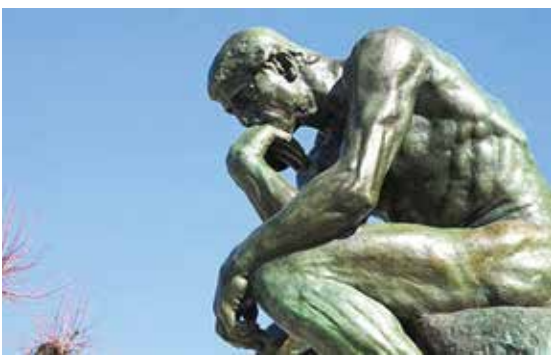
Üçüncüsü, bilginin ahlaki değeridir. Bilgi, ahlak ve erdemin en önemli kaynaklarından biridir. Bilgi sayesinde insanlar düşünce ve davranışlarında dürüst, tarafsız, adil, sabırlı vb. olmayı öğrenirler.

BİLGİNİN GÜVENİLİRLİĞİ

İnsan bilgi üreterek ve sahip olduğu bilgiyi kullanarak yaşamı değiştirir ve dönüştürür. Bilgi bu anlamda hayatımıza yön veren önemli bir unsurdur. Bu nedenle insan,yaşamına doğru biçimde yön verebilmek için doğru ve yanlış bilgiyi birbirinden ayırt edebilmelidir. Doğru ve yanlış bilgiyi birbirinden ayırt edebilmek için bilgimizin kaynağı konusunda fikir sahibi olmamız gerekir.

Çevremizdeki olaylara ilişkin bir haber duyduğumuzda edindiğimiz bilgilerin doğruluğunu sorgularız. Temellendirilmiş bilgileri doğru kabul ederiz. O halde tüm bu bilgi kirliliğinden kurtulmak için neler yapmak gerekir?

1. Durun ve düşünün
2. Kaynağınızı kontrol edin
3. Sahte olmadığından emin olun
4. Önyargılar hakkında uzun uzun düşünün

SORULAR

1- Bilgelik, doğru ve faydalı bilginin hayata uygulanmasıyla başlayan, insanın içinde yaşadığı dünya ve toplumla uyumlu, yaşamın en yüksek amaçlarına ilişkin bir kavrayışa sahip olmasını öngören ideal bir durumdur. Bilgelik, her şeyi akıl ile sorgulamak ve yorumlamak, bu nedenle de toplum içindeki yanlış saplantılara da karşı durabilmektir.

Buna göre bilge insan ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Var olan her şeye beğeni ile yaklaşandır.

B) Olanaklı olan her bilgiye ulaşan kişidir.

C) Yararlı bilgiyi yaşantısına yansıtan rasyonel kişidir.

D) Sadece bilgi peşinde koşan kişidir.

E) Gerçeği yorumlamada toplumun düşüncelerini yansıtandır.

Cevap: C

2- Öğretmenin, sınıfta uygulayacağı herhangi bir test için yetkin oluşu, onun bu konuyu tam manasıyla özümsemiş olduğu anlamına gelir. Çünkü sınayan, sınanandan daha yetkin olmalıdır. Bir röntgeni inceleyen doktorun hastalığın nerede olduğunu görebilmesi gibi, öğretmen de cevap kâğıdına baktığı zaman öğrencinin yanıtından, o konuyu hangi ölçüde öğrendiğini veya nerelerde eksikliklerinin olduğunu çıkarsayabilir.

Paragrafta anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğru bilgi üretmek için küçük detaylara bakmak zaman kaybıdır.

B) Bir alandaki yeterlilik, o alanın derinlemesine kavranmış olmasına bağlıdır.

C) Metafizik önermelerin doğruluğunu denetlemek, uzmanların işidir.

D) Doğru bilgi mümkündür.

E) Doğru bilginin ölçütü günlük yaşamda işimize yaramasıdır.

Cevap: B